

هو الحکیم *

عنوان:

استحاله اجتماع نقيضين وضدين، از خارج انتزاع نشده است

دکتر وحید باقر پورکاشانی

➤ SERATEHAGHI

عقل، حکم مستقل دارد! یعنی اینگونه نیست
 که کار عقل این باشد وقتی حواس خمسه‌ی انسان مواجه
 با خارج می‌شود يك سري تصويرها و اصوات را می‌گیرد،
 يك سري مسائل را دریافت و درك می‌کند، عقل فقط
 بین این‌ها سنجش می‌کند! یعنی فقط به تنهایی وظیفه‌ش
 سنجش نیست! بلکه خود عقل، يك حکم مستقل دارد،
 احکام مستقل دارد! حالا این احکام مستقل عقل چیست؟
 از احکام مستقل عقل، اجتماع نقیضین است؛ که این
 به‌عنوان ام‌القضایا در منطق، فلسفه، کلام مطرح می‌شود.
 اجتماع نقیضین، حکم عقل است یعنی چه؟ یعنی
 عقل هر عاقلی درك می‌کند هستی برابر با نیستی نیست؛
 هستی نیستی نیست؛ نیستی هستی نیست؛ هستی با نیستی
 متفاوت هست هستی با نیستی قابل جمع نیست.
 یعنی فرض بکنید الان این برگه‌هایی که دست من هست،
 هم باشد هم نباشد! این محال است! در آن واحد!
 الان ممکن است که در دست من باشد،

يك ثانيه‌ی دیگر در دست من نیست،
 این زمان متفاوت شد! نه! در آن واحد!
 یا ممکن است که این برگه این‌جا این قسمت از میز هست،
 این قسمت از میز نیست؛ این نیستیِ عدم برگه، با این هستیِ
 برگه قابل جمع است؛ به خاطر اینکه اینجا تعارض با
 همدیگر ندارند! يك قسمت از میز برگه‌هایی هست،
 يك قسمت از میز برگه‌هایی نیست. اما تمام نکته این است
 که در همین نقطه‌ای که این‌جا این برگه‌ها هست، در همین
 زمانی که الان هست، هم این برگه‌ها اینجا باشد هم این برگه‌ها
 اینجا نباشد! عقل حکم می‌کند چنین چیزی محال است! حالا
 این چیزی که محال است، آیا عقل آن را از ما فی‌الخارج گرفته؟
 یعنی چیزی را دیده تصور کرده، انتزاع از خارج کرده
 به‌عنوان معلومات خودش؟ خیر! به خاطر اینکه
 اصل استحاله‌ی اجتماع نقیضین اساساً در خارج تحقق ندارد! ما
 چیزی به‌عنوان نقیضین در خارج نداریم که از خارج معلوماتی
 را گرفتیم، نقیضان که فرض کنید امر محالی باشد! نه!

اصلاً ما چیزی در خارج به عنوان اجتماع نقیضین نداریم!

خب این چیست؟

این حکم مستقل عقل است!

یعنی عقل دو کار می کند: يك وقت يك سری معلوماتی را که از خارج گرفته، انسان دریافت می کند، موازنه و میزان بودن بین این معلومات، سبک و سنگین می کند حکم می دهد؛ يك وقت هم سوای این مسائلی که انسان از خارج دریافت می کند، خود عقل حکم مستقل دارد، خروجی مستقل دارد؛

یکی از اون ها چیست؟

استحاله‌ی اجتماع نقیضین است؛

یعنی بودن با نبودن یکی نیست! بودن، نبودن نیست! هستی با نیستی قابل جمع نیست وجود با عدم قابل جمع نیست! ببینید آگه يك نفر همین را بتواند بفهمد، در استدلال‌ها و براهین به عنوان سنگ بنای مباحث عقلی می تواند استفاده بکند! حتی در اثبات وجود خدا!

اما اگر يك نفر همین اجتماع نقیضین را نپذیرد

که هستند! کسانی هستند

که اجتماع نقیضین را قبول ندارند! یعنی می گویند

ما قبول نداریم که وجود با عدم نمی شود جمع شود!

می شود جمع شود! می گویند در این دستگاه ذهنی تو،

وجود با عدم قابل جمع نیست! اما اگر در نفس الامر نگاه

بکنیم از این دستگاه ذهنی خارج بشیم، وجود و عدم در واقع

در عوالم دیگری، در موقعیت دیگری قابل

جمع است! با این افراد نمی شود دیالوگ کرد!

خیلی مشکل است! چرا؟

زیرا بدیهی را انکار می کند!

ما تمام استدلال‌هایی که اقامه می کنیم، مبتنی بر همین

اجتماع نقیضین است.

حالا اگه يك نفر شك بکند در این اجتماع نقیضین،

هیچ برهان و هیچ دلیل عقلی را ما نمی توانیم اقامه بکنیم

و به نتیجه برسیم!